

REFERÁTY ZE ZAHRANIČNÍCH VOJENSKÝCH ODBORNÝCH ČASOPISŮ

ÚVAHY O BUDOUCÍ VÁLCE

Z článku R. H. Browna »The Coming War« — A. concept. Armor, 1953, sv. 62, čís. 4, str. 6—15.

Autor analyzuje vojenskou situaci v USA a dochází k závěru, že vypukne-li válka proti SSSR, utrpí americká armáda pravděpodobně porážku. Jedna z příčin této situace tkví v tom, že američtí teoretikové nezhodnotili správně možnosti vyplývající z použití obrněných divísi a spoléhají příliš na úspěch vzdušných operací a na použití taktických atomových zbraní. Nepočítají s tím, že vysazení výsadků na nepřátelském území bude prakticky nemožné, neboť by byly vystaveny hluboko v nepřátelském týlu úderu silných tankových vojsk.

Dále uvádí, že je nesprávně chápána úloha pěší divise v budoucí válce. Nynější americká pěší divise má přibližně asi polovinu tanků proti tankové divisi, nemá však její vlastnosti, t. j. pohyblivost, schopnost manévru a možnost překonávat různý terén. Pohyblivost tanků nemůže být totiž v pěší divisi větší než pohyblivost pěšáka. A tak možnosti jsou snižovány podle úrovně pěšáka. Naopak obrněnou divisi je možno provádět bleskové akce a vzrůstá jejich schopnost být zasazena v pravý okamžik a proniknout hluboko do nepřátelského týlu. Tyto možnosti tankových svazků nejsou však využívány, neboť začlenění tanků do pěších útvarů a svazků (ke každému pěšímu pluku a divisi) snižuje a tříští jejich údernou sílu a současně znemožňuje postavení silných tankových vojsk, která jsou jediným reálným prostředkem nejen pro obranu americké pevniny, ale i pro přechod do protiútoků v nové válce.

Také vývoj v konstrukci tanků po roce 1945 nebyl správně zaměřen. Došlo se do takového stadia, kdy se lehký tank nahradil středním tankem z poslední světové války, aniž by se zvýšil jeho akční radius a pohyblivost, které jsou rozhodující pro splnění jeho úkolů. Také střední tanky se zvětšily co do velikosti, váhy a palebné účinnosti. Ve snaze chránit střední tank proti účinkům 88mm děla byl zkonstruován typ hodící se pro všechny úkoly, plněné dřívějším tankem. Nynější jakýsi kompromisní typ středního tanku nespĺňuje ani

požadavky, které jsou kladeny na tento typ v pěší divisi, ani požadavky tankového vojska. Je-li konstrukce středního tanku výsledkem obavy před účinky německého 88mm děla, pak je těžký tank výsledkem strachu před sovětskými tanky typu STALINEC (153).

V plánech výzkumu a vývoje se tvrdí, že se podaří zkonstruovat těžký tank, který odolá palbě nepřátelských těžkých tanků a který bude mít dělo schopné zničit jakýkoli nepřátelský tank. Avšak zvýšení ráže děla snižuje podstatně pohyblivost. Rozbor výsledků vývoje dnešních typů tanků ukazuje, že celý vývojový program byl více ovlivněn americkou originální koncepcí rozdělit tanky do tří kategorií a obavou před 88mm dělem a tankem typu STALINEC, než aby byl postaven na důkladném rozboru soudobých požadavků.

Autor článku proto navrhuje úplné přehodnocení požadavků kladených na vývoj tanků. Doporučuje, aby byl vyvíjen lehký tank, který by byl vybaven dělem větší ráže, ale byl poměrně málo pancéřovaný a tak měl menší váhu, avšak větší mobilnost a mnohem větší akční radius. Takový tank teprve splní své poslání, totiž provádět průzkum jako každé pancéřové vozidlo, jež je schopno vést boj s nepřátelskými jednotkami. Co se týče středního tanku, doporučuje, aby byl vyvíjen jiný typ pro pěchotu a jiný typ pro tanková vojska. Dnešní typ zdá se mu příliš těžký, konstrukčně příliš složitý, drahý a s omezenou pohyblivostí. Proto prý není s to proniknout hluboko do nepřátelského území a nepřetržitě pokračovat v úderu proti nepříteli. Výroba většího počtu těžkých tanků zdá se mu v dnešní době nevhodnou. Každý pokus o normalisaci těžkého tanku ve světle dnešních znalostí povede k narušení celkového programu výzkumu a vývoje. Soudobý těžký americký tank má zatím příliš mnoho nevyřešených konstrukčních problémů.

Ve svém celkovém hodnocení tankového vojska soudí americký plukovník, že dosud žádná země a žádná armáda ne-

využila zatím všech možností plynoucích z hromadného použití tanků a nezaložila na tomto poznatku svou taktiku a strategii pro vedení války v budoucnosti.

Američané vyvinuli tři skutečně mobilní druhy vojsk: tankové vojsko jako základ mobilního vojska, vzdušné výsadky jako pěší vojsko a strategické a taktické letectvo. Všechny tyto tři velké mobilní síly musí být použity v boji jako harmonický celek.

Hromadně nasazené tanky mohou prolomit nepřátelskou obranu a dosáhnout určených úkolů. Postavení ovládnutá tanky musí být okamžitě zesílena vzdušnými výsadky, které zabezpečí dosaženou čáru a vybudují opěrné rajony, jež pak budou zásobovány dopravními letadly chráněnými taktickým letectvem. Když pak tankové svazy pokračují v dalším útoku s cílem zmocnit se dalších cílů, mohou být všechny takto prozatímne vybudované základny letecky evakuovány a tím se uvolní pro plnění dalších úkolů. Tím se vytvoří všechny předpoklady pro vítězství a je prý jen třeba, aby velký geniální vojevůdce dokázal vhodně koordinovat činnost těchto mobilních vojsk. Ničení způsobené použitím atomových zbraní amerického letectva a vzdušných výsadků koordinované s použitím tankových vojsk může být úspěšně využito pro moderní pohyblivou válku, jež bude převyšovat svou technikou všechno to, čeho bylo dosaženo v minulosti.

TAKTIKA V ATOMOVÉ VÁLCE

Autor, který byl velitelem 2. americké tankové divise v druhé světové válce, hodnotí dosavadní americkou vojenskou doktrínu, podle níž se vojska soustřeďovala na zvoleném místě, aby vedla útok na nejslabší místo nepřátelské obrany. V současné době však takové soustředění sil poskytuje obránci největší příležitost k tomu, aby zničil útočníka použitím taktických atomových zbraní. Proto je nutno provádět útok na nejsilnější místo obrany nepřítele, vojsky velmi rychle soustředěnými, která pak provedou útok tak mocný, že nepřátelská postavení rychle prolomí a znemožní odhod nepřítele.

Každý velitel musí mít nepřetržitě

Toto tvrzení zdůvodňuje autor ještě dvěma faktory:

1. Americký průmysl má největší produkci na světě, tedy mu musí odpovídat typ armády, která by plně využila jeho možnosti. Autor je přesvědčen, že obyvatelstvo Spojených států, i když bude doplněno vojáky svých spojenců, nemá naději na úspěch proti masám lidí, kterých může použít Sovětský svaz a lidová Čína. Proto radí, aby byl položen důraz nikoli na pěšáka, ale na tanky, čímž bude současně i plně využito průmyslové kapacity.

2. Tank je jedinou zbraní, která skýtá dostatečný stupeň ochrany na atomovém bojišti. Schopnost tanků pokračovat v průlomu je mnohem větší než u kterékoli pěší jednotky. Tanky jsou s to provádět operace rychle a účinně.

Z těchto charakteristik pak vyplývá, že tanky mohou překonávat i prostor, kde došlo k atomovému výbuchu. Jedině ony také mohou zabránit, aby nepřítel nezasadil své jednotky po atomovém výbuchu, což není možno žádat od pěších jednotek, které při a po atomovém výbuchu jsou rozmístěny v krytech a úkrytech.

Samy tanky nejsou sice s to zabezpečit vítězství, ale použití silných tankových vojsk v součinnosti se vzdušnými výsadky, taktickým a strategickým letectvem, ženisty a všemi ostatními druhy vojsk, mohou utvořit základ pro vítězství celé americké armády.

Výtah z článku P. A. Disneye „Armor in Atomic Warfare“ z *Armor*, 1954, sv. LXIII, čís. 3, str. 30—31.

spojení s hlavními silami a musí být přesně informován o situaci, neboť teprve potom bude moci použít atomových zbraní bez nebezpečí, že by zasáhl vlastní bojující vojska. V případě, že silné útočné uskupení nepřítele bude zastaveno poměrně slabými silami obránce, a tyto budou v dostatečné vzdálenosti od hlavních sil, bude moci velitel podle názoru amerického generála použít atomových zbraní, i když tím ovšem ohrozí vlastní přední jednotky. Vyvozuje, že v současné době musí být útok veden na prostor, kde má obránce hlavní síly. Ovšem obránce se může úmyslně pokusit stáhnout své síly před nepřátelským útokem zpět, aby mohl použít atomo-

vých zbraní proti útočníkovi s minimálními ztrátami u svých vlastních jednotek.

Použití atomových zbraní útočníkem vyžaduje, aby hlavní útočné síly byly v poměrně velké vzdálenosti od epicentra výbuchu. Dále je třeba ihned po výbuchu zasadit rychlá vojska proti zbytkům obránce a tak plně využít účinků atomových zbraní.

Spojovací technika útočnickova musí tedy být na velké výši, aby informace a rozkazy mohly být včas předány rozptýleným rychle postupujícím vojskům. Zvláště velké požadavky klade na radiová pojítka.

Doporučuje soustředit na místo průlomu tolik palebných prostředků, aby postavení obránce mohla být prolomena s poměrně slabými silami bez jejich nahromadění. Maximální ochrana proti účinkům atomových zbraní musí být zaměřena na živou sílu. K tomu využít krytých pancéřovaných vozidel.

Co se týče obránce, soudí americký generál, že tu platí ještě více než u útočníka, že se nesmí stát v žádném případě cílem atomového úderu nepromyšleným soustředěním sil na obranných

postaveních. Obránce musí zůstat rozptýlen, plně využívat včasných zpráv o pohybech a soustředování nepřítele. Operace musí probíhat s neobyčejnou rychlostí, a proto musí mít obránce stejnou pohyblivost jako útočník, jinak jeho protiakce budou provedeny pozdě.

Z toho vyplývá, že se taktika v atomové válce zakládá na velké pohyblivosti vojsk a že při operacích bude docházet k rychlým změnám situace, kdy se soustředěné síly rychle rozptýlí, a naopak. Větší pohyblivost bude rozhodujícím faktorem, který zcela ovlivní výsledek sražení. Požadavek, aby v maximálně krátké době bylo vojsko rozptýleno, vede k závěru, že válka v budoucnosti bude vedena ve velké míře malými, ale silně vyzbrojenými jednotkami, které budou s to vést boj samostatně. Bitvy v budoucnosti budou mít spíše ráz četných střetnutí malých jednotek a nedojde pravděpodobně k sražení velkých sil celých armád, jako tomu bylo v minulých dvou válkách. Vlivem těchto okolností mohou se přechodně vyskytovat neobsazené prostory mezi nepřátelskými vojsky a proto velké možnosti budou mít pohyblivé armády. Vítězství bude dosahováno velmi rychle.

VÝBUCH ATOMOVÉ PUMY A ÚTOK TANKOVÉHO PRAPORU

Výtah z časopisu *Armor*, 1955, 5/6 a *Tankist*, 1956, IV.

Na jaře minulého roku prováděla se ve Spojených státech ve státě Nevada zkouška atomových zbraní. Byla zkoušena puma o ekvivalentu 30 000 až 35 000 t trinitrotoluolu. Výbuch nastal ve výšce 150 m při použití speciálně zkonstruované kovové věže. Tento pokus se lišil od předcházejících tím, že tentokrát jednotky různých druhů vojsk byly přímo vystaveny účinkům atomových zbraní a k ochraně vojsk bylo použito tanků a obrněných transportérů.

Američané chtěli zjistit, jaké jsou možnosti tankových jednotek při útoku, který by byl proveden ihned po výbuchu atomové pumy a jak nejlépe využít výsledků atomové přípravy. Dále chtěli zjistit, po jak dlouhé době jsou tankové jednotky s to zahájit útok a jakým tempem. Dále prověřovali, v jaké vzdálenosti od epicentra výbuchu mohou tankové jednotky zaujmout výchozí postavení k útoku a jak může být použito dělostřelectva, letectva a ženijního voj-

ska pro úspěšnou podporu tanků. Prověřovali i účinky atomového výbuchu na zákopy a úkryty, výzbroj a bojovou techniku.

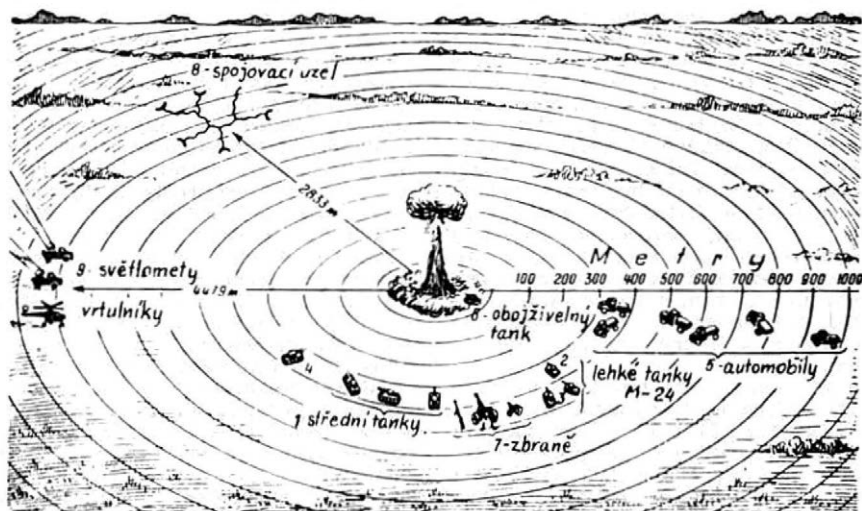
Američané vybudovali asi 4 1/2 km od epicentra výbuchu ve směru očekávaného útoku tankového praporu obranné postavení. Předpokládali, že na této obranné linii budou zadrženy útočící tanky a motorizovaná pěchota až do příchodu záloh. V epicentru atomového výbuchu bylo vybudováno osm úkrytů a umístěny protitanková děla a kulomety. Přístupy k obraně byly přehrazeny protitankovými minami, nástrahami, dráťovými zátarasy a různými závaly. V hloubce obrany byl vybudován spojovací uzel pěšího pluku.

V blízkosti epicentra výbuchu byly v různých vzdálenostech umístěny střední tanky M 48, lehké tanky M-24, samohybná děla 155 mm, osobní a nákladní auta, světlomety atd. Jejich vzdálenost

od epicentra výbuchu je uvedena na schématu.

Do útočících vojsk byly zařazeny jednotky všech druhů vojsk. Hlavní úkol plnil tankový prapor s 55 středními tanky M-48 a 2 lehkými tanky M-41. Tomuto praporu byla přidělena rota motorisované pěchoty tankové divise (tři pěši a jedna minometná četa) a ženijní četa. Rota motorisované pěchoty se přepravovala na 24 pásových obrněných transportérech M-49. Tankový prapor byl podporován skupinou vrtulníků a

Navečer před útokem zaujaly tankové jednotky a rota motorisované pěchoty výchozí položení. Tanky byly v různých vzdálenostech od epicentra výbuchu atomové pumy. Nejbližší byly téměř 3 km od něho. Pásové obrněné transportéry byly umístěny v hloubce 3 1/2 km. Dále za nimi byla umístěna dělostřelecká baterie, ženijní četa, dilenské a odsunové prostředky. Ve vzdálenosti 15 km byly umístěny vrtulníky s četou motorisované pěchoty, která po výbuchu měla být vysazena v týlu obránce.

letounů. Pro tento účel bylo použito 7 vrtulníků M-19, 3 průzkumných vrtulníků M-23 a 3 letounů typu L-20. Kromě toho byla i mu přidělena dělostřelecká baterie 105mm houfnic.

Nutno poznamenat, že před cvičením byl tankový prapor ve cvičném táboře Irvin v Kalifornii a prováděl tam různá taktická cvičení. Tento tábor je vzdálen 272 km od místa zkoušky. Tuto vzdálenost tankové jednotky projely za 3 dny (první den 72 km, druhý 43 km, třetí 157 km).

Pochodová osa probíhala po hřebtech nevelkých hor a prérií. Prapor při přesunu překonával často minová pole (na ose přesunu byly umístěny miny bez trhaviny, ale s rozněcovači). Při přesunu v noci zvláštní důraz byl kladen na maskování světla. Ani jeden ze strojů nezůstal na ose. Cestou byly jen vyměněny dva motory.

V 5 hod. 10 minut 5. května 1955 byl proveden výbuch atomové pumy. Podle slov korespondenta, který by v jednom z nejbližších umístěných tanků, vnitřek tanků se náhle jasně osvětlil. Světlo proniklo dvěma nezakrytými průzory, obrácenými na stranu opačnou k výbuchu. Asi za 20 vteřin se paprsky světla rozptýlily. Ihned potom se země zatřásla, tank se zakolébá a rozlehl se silný výbuch. Vnitřek tanku se zaplnil dusivým prachem. 8 minut po výbuchu bylo možno spatřit hřibovitý radioaktivní oblak, který se vznesl do výše 12 km.

Cinnost tankových jednotek, které byly určeny pro útok: Jakmile tlaková vlna přešla postavení tanků, tankisté spustili motory, obrátili věže na stranu směrem k obránci a zahájili palbu z 90mm tankového děla i z 12,7mm a 7,62mm kulometů. Zapojené radiové stanice pracovaly bezvadně. V dalším tan-

ky a motorisovaná pěchota zahájily útok. V téže době (asi 10 minut po výbuchu) vrtulníky M-19 naložily četou motorisované pěchoty a odletěly směrem k obrannému postavení. Vzdálenost od místa vzletu do prostoru vysazení výsadku (15 km) byla překonána za 9 minut. Doba vysazení výsadku a doba, v které měly tanky dorazit na určené místo, byla vypočítána přesně. Útok byl proveden skoro současně tankovými jednotkami na frontě a výsadky v týlu obrany. Operace byla zakončena ovládnutím obrany nepřítele. Ihned po splnění svého úkolu byly tanky zásobeny benzinem shozeným vrtulníky.

V dalším byly zjišťovány účinky atomové pumy na jednotlivé druhy zbraní. Střední tanky byly ve stejné vzdálenosti od místa výbuchu atomové pumy, ale zaujímaly ve směru k němu různá postavení. Proto také byly poškozeny různým způsobem. Tank, stojící k místu výbuchu čelem, byl odmrštěn nazad do vzdálenosti 3 m. Byl poškozen nepatrně. Tank, který byl obrácen k epicentru pravým bokem, měl rozerván pravý pás, dělo bylo poněkud poškozeno a benzin vytekl. Tank, který stál ve směru k epicentru pod úhlem 45°, se převrhl, oba jeho pásy byly rozervány a olej a benzin vytekl.

Lehké tanky M-24 umístěné v různé vzdálenosti od místa výbuchu byly různě poškozeny: tank č. 2 byl rozerván na jednotlivé části, věž sražena do vzdálenosti 271,2 m a dělo na vzdálenost 91,4 m od věže. Tanky označené číslem

3 byly poškozeny lehce. Nepatrně poškozeno bylo i samohybné dělo 155 mm.

Automobily byly rozestaveny, jak je znázorněno na schématu, v různých vzdálenostech od výbuchu. Ty, které byly ve vzdálenosti 450 m, byly úplně zničeny, ostatní utrpěly těžká poškození a nebylo lze jich dále použít. Nejméně byly poškozeny motory a podvozek. Podle zpráv časopisu »Army Times« ze 14. května 1955 pneumatiky na těchto automobilech nebyly zničeny.

V blízkosti výbuchu byl umístěn obojživelný tank (č. 6), který byl účinky výbuchu rozbit. Jednotlivé zbraně (č. 7) byly rozmetány na různé strany, avšak škody na nich byly poměrně malé.

Speciálně byl podroben zkoušce spojovací uzel. Výsledky zkoušky ukázaly, že po výbuchu byla telefonní síť normálně v činnosti. Jen na některých místech byly dráty přetrženy, avšak tyto škody mohly být rychle odstraněny. Radiové stanice neutrpěly žádné škody. Bylo je možné ihned použít pro spojení se stanicemi umístěnými v týlu.

Poslední skupina bojové techniky, která byla podrobena zkoušce — světlomety a vrtulníky, utrpěla jen nepatrné škody. U světlometů na př. zčernaly čočky, ačkoli byly obráceny na stranu opačnou výbuchu. U vrtulníků byla rozbita okna z umělých hmot.

Takový byl ráz škod na výzbroji a bojové technice, které byly podrobeny zkoušce na taktickém cvičení americké armády.

(Zpracoval Dr Miloslav Šulc)

TECHNICKÉ INFORMACE

V časopise »Armor« za listopad—prosinec 1955 bylo uvedeno oznámení, že podle směrnic ministra války USA prapor těžkých tanků, vyzbrojených 120mm kanony, reorganizuje se na prapor středních tanků s 90mm kanony. Jednotlivé prapory středních tanků budou dány pěším a obrněným divizím a též jako posilový prostředek sborovému obrněnému jezdeckému pluku. Praporů středních tanků pěších divizí se doporučuje používat jak v útočném boji, tak i v obraně pro boj s nepřátelskými tanky.

*

Jak uvádí časopis »Ordonance« za leden—únor 1956, v pevnosti Bragg (USA) byl v srpnu minulého roku vytvořen nový typ roty, která má vrtulní-

ky, letouny, tanky i auta, vybavené televizním, fotografickým a radiolokačním zařízením a radiem. Tato jednotka, nazvaná »nebeská kavalerie«, je určena pro studium nových principů provádění taktického průzkumu.

*

V prosincovém čísle časopisu »Kombat forces« v r. 1955 bylo uveřejněno pojednání o použití bezpilotních prostředků k získání taktických průzkumových leteckých snímků velkého měřítka. Metoda získávání snímků je rozpracována spojovacím vojskem armády USA. Bezpilotní přístroj RP-71 používaný k tomu účelu, je analogický radiem řízenému terči, používanému u protiletadlového dělostřelectva, má rozpětí křídel 3,6 m,

rychlost 365 km/hod. a rychlost stoupání 920 m/min. Vzlétá s plochy nijak zvlášť k tomu upravené, pomocí reaktivního zrychlovacího zařízení a potom pracuje jen benzinový pístový motor. Přistává s výsadbem na signál operátora se země. Řídí ho operátor s řidičím stolku, namontovaného na 1/4t automobilu. S výšky několika set metrů do 6–7 km, může pořizovat fotografické snímky i kinosnímky. Při letu v malých výškách získávají se snímky, které mohou mít široké využití pro vojenský průzkum na stupni prapor — sbor.

Časopis »Aviation Week« z 12. září minulého roku uvádí, že pro pozemní pozorovatele amerického vojenského letectva bylo sestrojeno zařízení k zjišťování bombardérů létajících v nevelkých výškách. Zařízení je založeno na příjmu impulsů, vysílaných radiolokační stanicí letounu.

Časopis »Ordonance« za leden—únor 1956 uveřejnil typy úkrytů, určené k ochraně protiletadlových děl před sněhem a zledovatěním v drsných zimních podmínkách, jaké jsou na Aljašce. Úkryt se skládá z rámové konstrukce, která je zhotovena z 19mm trubek, která se může rychle sestavit a ze stanové plachty. Úkryt se dá vytápět. Kromě ochrany protiletadlových děl před nízkými teplotami umožňuje tento úkryt obsluhu bez rukavic přezkušovat činnost dělových mechanismů.

Jak uvádí časopis »Army Information Digest« za leden 1956, byla ženijním vojskem armády USA sestrojena a v nejbližší době bude zavedena do výzbroje automobilní filtrační stanice na vodu.

Zařízení obsahuje chemické i mechanické filtry, které zbavují vodu nečistot, mikroorganismů, radioaktivních i jiných částic. Kapacita zařízení je 11 350 l vody za 1 hod. Přibližně po 20 minutách po napuštění stanice vodou vytéká z ní čistá voda způsobilá k pití.

Anglické »Centrální informační byro« sdělilo, že 3 letky anglického letectva byly vyzbrojeny reaktivními bombardéry »Veliant«, s nimiž je počítáno pro použití jaderných zbraní. Osádka letounu čítá 5 osob.

Jak uveřejnil časopis »Technik neue Züricher Zeitung« z 24. března 1956, bylo ve Švýcarsku zkonstruováno 90mm samohybné bezzákluzové dělo na speciálním čtyřkolovém podvozku (pohon na všechna kola). Dělo je kryto pancéřem, shora otevřeným. Tloušťka pancéře přední a zadní stěny — 15 mm, boční 10 mm. Délka 5 m, šířka 2 m, výška 1,6 m, váha 6 t, největší rychlost 80 km/hod. Osádka 2 řidiči, mířič a nabiječ. Na samohybný podvozek lze posadit protiletadlová děla, obrněné transportéry, štábní, zdravotnická a jiná speciální auta.

»Allgemeine schweizerische militär Zeitschrift« z ledna 1956 i jiné časopisy uvedly, že v Kanadě byla sestrojena nová protitanková zbraň »Cheler«, spojující principy bezzákluzové i reaktivní zbraně. Uvádí, že střela z ní vystřelená probíjí pancíř těžkého tanku. Váha zbraně 12 kg, zbraň se přenáší jedním vojákem. Střilet lze stoje, s ramena, kleče, sedě i leže. Počáteční rychlost střely je 216,4 m/s.

(Zpracoval
technik podplukovník Miloslav Novotný)